

Analiza literară. Comentariul literar. Studiul critic

Studiul critic este o lucrare de critică literară, de amploare, care poate fi monografică sau comparativă, descriptivă sau istorică. Studiul critic abordează opera unui scriitor, operele unei epoci literare, ale unei școli literare sau ale unui curent literar, o problemă studiată comparativ în operele mai multor scriitori, un anumit aspect al operei unui scriitor. El debutează fie prin considerații de ordin general, fie prin constatări care introduc cititorul direct în problema abordată. Pentru a fi receptat optim, studiul critic trebuie citit în cel puțin două etape: mai întâi se citește tot textul pentru înțelegerea ideii principale. Pe parcursul primei lecturi se fac adnotări în fișe de lectură. Se revine apoi asupra unor fragmente vag înțelese pentru a se clarifica mesajul.

Într-un studiu critic întâlnim frecvent formularea unor judecăți de valoare privind: încadrarea în specie și gen literar, referințe la literatura universală, încadrarea în epocă și curent literar, comparația cu alte opere ale aceluiași autor, referiri la element de structură a operei (acțiune, personaje, atmosferă), analiza sau comentariul unor fragmente sau scene cu valoare exemplară pentru tema, valoarea artistică a operei sau valoarea mesajului operei literare.

Analiza literară presupune o investigație structurală, un examen ce vizează evidențierea elementelor componente ale unui text, studierea conținutului și formei unei opere literare (tematică, motive literare, corelațiile dintre ideile mari ale mesajului artistic, personaje, mijloace artistice) cu intenția de a se evidenția valoarea estetică.

Comentariul literar reflectă, spre deosebire de analiza literară, o percepție subiectivă, o interpretare personală a datelor textului artistic, fie la nivelul semnificațiilor sale globale, fie la nivelul unor elemente componente ale acestuia (semnificația titlului, simbolistica unor obiecte, evenimente, personaje, etc.). Este o explicare a unei opere literare făcută adesea prin note marginale, o interpretare eseistică a aspectelor diferite ale unei opere.

Temă pentru acasă:

Citește interpretarea dată romanului *Baltagul* de M. Sadoveanu de către criticul Alexandru Paleologul în volumul *Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu*, Editura Cartea Românească, București, 1978. Rezumă în minim 20 de rânduri punctul de vedere al autorului și exprimă-ți opinia despre această interpretare într-un eseu de minim 2 pagini.

FIȘĂ DE LUCRU 1

Baltagul

de Mihail Sadoveanu

1. Recitește textul baladei *Miorița*. Recitește romanul *Baltagul* de M. Sadoveanu (sau fragmente) ale acestuia și prezintă fișe de lectură pentru următoarele aspecte:
 - ✓ Drumul Vitoriei este ghidat de anumite vise și semne pe care le are personajul, de fenomene ale naturii care îi vorbesc parcă, poruncindu-i să înainteze sau să rămână pe loc sau ce decizie să ia.
 - ✓ Descrierea nunții întâlnite pe Bistrița.
 - ✓ Descoperirea lui Lupu și a osemintelor lui Nechifor.
 - ✓ Episodul în care Gheorghiuță este lăsat de Vitoria să își vegheze tatăl.
 - ✓ Descrierea atitudinii și a gesturilor Vitoriei din timpul dialogului cu făptașii la Primăria din Sabasa și în prezența lui Atanasie Balmez.
 - ✓ Descrierea înmormântării lui Nechifor.
 - ✓ Prezentarea de către Vitoria, la ospățul de înmormântare, a scenariului care îi va demasca pe făptașii crimei și reacțiile lor.
2. Reordonează următoarele fișe pentru a reface momentele subiectului prezentat în roman.

Temă pentru acasă 1

3. Citește cu atenție fiecare dintre opiniile critice referitoare la romanul „*Baltagul*” de M. Sadoveanu, opinii aparținând unor critici din diferite epoci literare: G. Călinescu, Perpessicius (perioada interbelică) și Nicolae Manolescu și Alexandru Paleologul (perioada contemporană) – Manualul de Limba și literatura română, p. 100 – 101. Citește fiecare text de mai multe ori și rezolvă cerințele pentru fiecare text critic în parte.
4. Notează pe caiete cuvintele pe care nu le cunoști și explică-le cu ajutorul DEX-ului sau MDN-ului, cu ajutorul profesorului sau al colegilor.
5. Recitește atent fiecare text încă o dată, consultând sensurile explicate ale cuvintelor.
6. Notează cel puțin 10 idei secundare ale fiecărui text critic.

Temă pentru acasă 2

7. Precizează ideea principală a fiecărei interpretări dată de criticii menționați.
8. Realizează o comparație între aceste opinii pentru a evidenția ideea comună sau interpretări diferite într-un eseu de minim 2 pagini.

Temă în clasă

9. Referindu-te la personaje, acțiune, mod de prezentare (narativ, liric, dramatic) a lumii, comentează în minim 2 pagini aspectele comune și diferențele pe care le observi între textul baladei *Miorița* și romanul sadovenian (relația om-natură, atitudinea față de moarte și față de viață, etc.).
10. Urmărește comparativ, într-un răspuns de minim 1 pagină, rolul pe care îl are animalul credincios în cele două texte. Vei lua în considerație și finalul romanului în care Lupu are o intervenție importantă în clarificarea deznodământului.
11. Argumentează în 15 rânduri alegerea de către romancier a celor două versuri din *Miorița* ca motto al romanului. Dacă ai fi scris tu acest roman, ce motto ai fi ales și de ce?

Temă pentru acasă 3

12. Reamintindu-ți sau recitind romanul, alege 7 idei dintre cele susținute de cei 4 critici, idei cu care tu însuși ești de acord, și comentează-le într-un eseu de minim 4 pagini.

Analfabeții secolului XXI sunt nu cei care nu știu să citească sau să scrie, ci acei care nu știu să învețe, să uite ce au învățat și să reînvețe.
ÎNVAȚĂ SĂ GÂNDEȘTI! ASTA E TOT CEEA CE CONTEAZĂ!